

יוסף הצדיק ביטל בקדושתו קליפת יו"ן יוס"ף בגימטריא אנטיוכ"ס וגם מל"ך יו"ן

|| הרה"ג ר' פנחס פרידמן ||

**מגלה עמוקות: יוס"ף בגימטריא אנטיוכ"ס וכן מל"ך יו"ן,
כי בגלות יו"ן נתעורר החטא של מכירת יוסף**

**מדרש: "יוסף ירד למצרים וגדר עצמו מן הערוה
ונגדרו ישראל בזכותו", בכך סלל את הדרך בכל הדורות**

**יוסף הושלך בבור שיש בו נחשים ועקרבים,
בבחינת פועל דמיון שינצל במצרים מטומאת נחשים ועקרבים**

**היוונים ביקשו להשכיח תורת ה' מישראל על ידי
שיתערבו עמהם בבחינת: "ויתערבו בגוים וילמדו ממעשיהם"**

כן יעקב בשעה שברח מעשו הרשע ונצטוו מאביו ואמו ללכת לחרן, לשבת י"ד שנים בבית מדרשו של עבר ללמוד תורה.

אך הביאור הוא כי לפני שברח יעקב מעשו הרשע כשישב בבית אבא, למד בבית מדרשם של שם ועבר איך להיות בן תורה ועובד ה' בין יהודים כמותו, אולם כאשר ברח מבית אבא ללכת לחרן לחיות שם בין רשעים גדולים כלבן הארמי וחברת מרעיו, הלך מקודם לבית מדרשו של עבר ללמוד שם י"ד שנים, איך לחיות כיהודי בן תורה ועובד ה' בין גוים שלא ללמוד כלל ממעשיהם.

בדרך זו הוא ממשיך לבאר, כי יעקב אבינו הרגיש ברוח קדשו כי יוסף הצדיק יצטרך לשהות במקום טומאה בין גוים, לכן למד עמו את חלק התורה שלמד י"ד שנים בבית מדרשו של עבר, איך לחיות כיהודי כשר ירא שמים בין הגוים. והנה מנהג ישראל תורה שמתחילים ללמוד תורה עם ילד בהיותו בן ג' שנים, לכן המתין יעקב אבינו עד שיוסף היה בן ג' שנים, ואז למד עמו י"ד שנים אותו חלק התורה, שגם הוא למד י"ד שנים בבית מדרשו של עבר, איך להיות יהודי כשר בין גוים.

נמצא כי בגמר הלימוד היה יוסף בן שבע עשרה שנה, ואז היה מוכן ומזומן לחיות כיהודי כשר בין הגוים, לכן הקדים הכתוב לספר: "אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה היה רועה את אחיו בצאן", ללמדנו כי רק אחרי שכבר למד יוסף מיעקב י"ד שנה איך להיות יהודי ירא שמים בין הגוים, סיבב הקב"ה שישלח יעקב את יוסף לראות את שלום אחיו, ואז נמכר למצרים וחי כיהודי כשר שומר תורה ומצוות בין גוים.

וזהו שכתוב (לז ג): "וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים הוא לו". ופירש רש"י: "ואונקלוס תרגם, בר חכים הוא ליה, כל מה שלמד משם ועבר מסר לו". רש"י דדק בלשונו לומר: "כל מה שלמד משם ועבר", כלומר כל מה שלמד י"ד שנים בבית מדרשם של שם ועבר, איך לחיות כיהודי שומר תורה ומצוות בין הגוים מסר ליוסף, כי הרגיש ברוח קדשו שגם יוסף יצטרך לחיות כיהודי בין הגוים עכדה"ק.

יעקב אבינו לימד ליוסף לקח נשגב זה

יומתק להבין בזה מה שכתוב בפרשתנו (לט יא): "ויהי כהיום הזה ויבא הביתה לעשות מלאכתו ואין איש מאנשי הבית שם בבית", ופירש רש"י ומקור הדבר בגמרא (סוטה לו): "באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון". לפי האמור יש לומר הביאור בזה, כי כאשר עמד יוסף בפני ניסיון כל כך קשה נראתה לו דמות דיוקנו של אביו, כדי להזכיר לו מה שלמד עמו י"ד שנה איך לחיות כיהודי שומר תורה ומצוות בין גוים, לעמוד איתן כסלע וכצור חלמיש כנגד כל פגעי הזמן והסביבה, ובכך זה היה יכול לעמוד בניסיון הקשה.

מל"ך יו"ן. יומתק להבין בזה מה שכתב ב"מגלה עמוקות" (שם) לבאר המדרש (ב"ר ב ד): "וחושך זה גלות יו"ן, שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיהן, שהיתה אומרת להם, כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל".

וביאר שנתכוונו בזה על יוסף הצדיק שנקרא שור: "בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו", ולפי האמור יש לומר הביאור בזה, שהיוונים גזרו על ישראל לכתוב "על קרן השור" שאין להם חלק באלקי ישראל, כדי להפרידם מקדושת יוסף הצדיק שהוא בבחינת שור. אלא שעתה ראוי להתבונן לפי השגתנו, מדוע באמת הצליחו החשמונאים הקדושים להתגבר על היוונים דוקא בכך קדושתו של יוסף הצדיק, ומהו הלך ששלנו ללמוד מזה הכהנה לקראת חנוכה.

"כל מה שלמד משם ועבר מסר לו"

כדי לבאר כל זה הבה נשתעשע בשעשועים של תורה, במה שאמר הגה"ק רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצה ז"ע חידוש נפלא לפרש מה שכתוב בפרשתנו (לז ב): "אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה היה רועה את אחיו בצאן". וצריך ביאור לשם מה מספר לנו הכתוב שיוסף הצדיק היה בן שבע עשרה שנה.

וביאר בדברי קדשו על פי מה שפירש רש"י (סוף פרשת תולדות) כי יעקב אבינו בצאתו מבאר שבע לא ברח מיד לחרן, אלא י"ד שנים נטמן בבית עבר בהליכתו לבית לבן ללמוד ממנו תורה. וכן פירש רש"י בפרשת ויצא (בראשית כח יא): "וישכב במקום ההוא, לשון מיעוט, באותו מקום שכב, אבל י"ד שנים ששימש בבית עבר לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה".

התפלא על כך הגה"ק מאוסטרובצה, הלא כל ס"ג שנים שהיה יעקב בבית אביו ואמו למד תורה בבית מדרשם של שם ועבר, כמו שכתוב (בראשית כה כז): "ויעקב איש תם יושב אהלים". ופירש רש"י: "יושב אהלים, אהלו של שם ואהלו של עבר". מה ראה אם

(דברים לג יז): "בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו".

ויש להעיר כי ה"בני יששכר" (כסלו-טבת מאמר ד אות לד) מביא דברים אלו של ה"מגלה עמוקות", והוא מוסיף על כך: "ונראה לי עוד המלך הרשע הזה היה שמו אנטיוכ"ס כמבואר ביוסיפון, הנה הוא גם כן בגימטריא יוס"ף זה לעומת זה". אולם באמת רמז זה כבר מובא ב"מגלה עמוקות" עצמו על ואתחנן (אופן רנב): "לכן אנטיוכ"ס שהוא בגימטריא יוס"ף, שהיה מל"ך יו"ן שהוא גם כן בגימטריא יוס"ף".

ונראה כי דברי ה"מגלה עמוקות" הם המקור למה שכתב ב"אמרי נועם" (חנוכה אות מה): "והנה חנוכה הוא תיקון לזה וניתקן חטא מכירת יוסף כידוע מל"ך יו"ן עולה יוס"ף". והביאור בזה כי מאחר שלפי ה"מגלה עמוקות" גלות יו"ן היא בגלל חטא מכירת יוסף, אם כן מזה נשכיל להבין כי חנוכה שבה יצאו ישראל מגלות יו"ן היא תיקון למכירת יוסף.

וכן כתב ב"תפארת שלמה" (חנוכה ד"ה במס' שבת): "וכבר בארנו כי השבת הוא התיקון למכירת יוסף, כמו שמבואר בזוהר הקדוש (זוהר חדש פרשת תרומה נה. פירוש הפסוק דברים ה טו) וזכרת כי עבד היית במצרים, וגם חנוכה הוא תיקון לענין הזה, לכן קוראים תמיד בשבתות של חנוכה פרשת וישב ופרשת מקץ מענין מכירת יוסף".

אלא שעתה מוטלת עלינו חובת הביאור, מדוע נתעורר חטא מכירת יוסף דוקא בגלות יו"ן, ואיך על ידי הנס של חנוכה היה תיקון לחטא מכירת יוסף. ונראה לבאר הענין בזה, על פי מה שאמר החכם מכל אדם (קהלת ז יד): "זה לעומת זה עשה האלקים". ולפי זה מבואר בספרים הקדושים כלל גדול, כי כאשר אנו רואים בצד הקדושה מספר שעולה מכוון כאותו מספר בצד הטומאה, הרי זה סימן שיש בכך קדושה זו להילחם כנגד הטומאה "זה לעומת זה".

לפי זה נשכיל ללמוד מדבריו הקדושים של ה"מגלה עמוקות" כי יוסף הצדיק בקדושתו ביטל קליפת יו"ן, ולכן יוס"ף בגימטריא קניו כמספר ראש קליפת יו"ן אנטיוכ"ס וכמספר

בשבת קודש הבא עלינו לטובה פרשת וישב, אנו חייבים להתכונן לקראת שמונת ימי חנוכה הבאים לקראתנו לשלום באמצע השבוע הבא, שהרי כלל גדול הוא שכל השפעות מהשבוע הבא נמשכות מהשבת הקודם, כמאמר הזוהר הקדוש (פרשת יתרו פח.): "כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין". על כן דבר בעתו מה טוב לקשר פרשת השבוע פרשת וישב עם חנוכה.

נקדים מה שכתוב בפרשתנו (לז כג): "ויהי כאשר בא יוסף אל אחיו ויפשיטו את יוסף את כתנתו את כתונת הפסים אשר עליו, ויקחוהו וישליכו אותו הבורה והבור רק אין בו מים". ופירש רש"י: "ממשמע שנאמר והבור ריק, איני יודע שאין בו מים, מה תלמוד לומר אין בו מים, מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו".

וכתב על זה הרמב"ן כי השבטים לא ידעו שיש בו נחשים ועקרבים, כי אם היו יודעים והיו רואים שיוסף ניצל מהם הרי היו מבינים שהוא צדיק גמור ולא היו מוכרים אותו למצרים. אמנם ראוי להתבונן, מאחר שהשבטים לא ידעו שיש בבור נחשים ועקרבים, מדוע סיבב הקב"ה שישליכו את יוסף אל בור שיש בו נחשים ועקרבים כיון שממילא ניצל מהם.

נקדים המקור לדברי רש"י שהשליכו את יוסף לבור שיש בו נחשים ועקרבים, בגמרא (שבת כב). בתוך הסוגיא העוסקת בכל עניני חנוכה בהלכה ובאגדה:

"אמר רב כהנא, דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרבי תנחום, נר של חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה כסוכה וכמבוי. ואמר רב כהנא, דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום, מאי דכתיב והבור ריק אין בו מים, ממשמע שנאמר והבור ריק, איני יודע שאין בו מים, אלא מה תלמוד לומר אין בו מים, מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו".

וכבר נתייגעו כל המפרשים לבאר, מהו הקשר בין שני מאמרים של רבי תנחום, מאמר א): "נר של חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה", מאמר ב): "והבור ריק אין בו מים... מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו". זאת ועוד, מאחר שכל הסוגיא שם עוסקת בעניני חנוכה, מה ראו מסדרי הגמרא להביא המאמר של רבי תנחום, שהשבטים השליכו את יוסף אל בור שיש בו נחשים ועקרבים, אשר בהשקפה ראשונה אין לו שום קשר לחנוכה.

הקשר בין יוסף הצדיק לנס חנוכה

פתח דברינו יאיר לבאר כל זה על פי הקדמה יקרה שגילה לנו המקובל האלקי בעל "מגלה עמוקות" על התורה (פרשת מקץ ד"ה ויהי מקץ), כי גלות יו"ן היתה לכפר על חטא מכירת יוסף, ובלשון קדשו: "שבימי מלך יו"ן נפרע חטא של יוס"ף בגימטריא מל"ך יו"ן... והנה בימי יו"ן כתבו על קרן שור אין לכם חלק באלקי ישראל, כי אז בצבצה חטא מכירת יוסף". פירוש כי יוסף נקרא שור כמו שכתוב

רעיון זה מתאים להפליא עם דברי הגה"ק משיינאווע זי"ע ב"דברי יחזקאל" על הפסוק בפרשתנו (לט ו): ”ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה”. ופירש רש"י: ”כיון שראה עצמו מושל, התחיל אוכל ושותה ומסלסל בשערו, אמר הקב"ה אביך מתאבל ואתה מסלסל בשערך, אני מגרה בך את הדוב, מיד (שם) ותשא אשת אדוניו”.

תמה על כך הגה"ק משיינאווע זי"ע, איך יתכן כי יוסף הצדיק יסוד עולם שידע כי אביו שרוי בצער, ובכל זאת הלך אחר התענוגים וסלסל בשערו, ומתרחץ הענין בדברי קדשו:

”אלא הענין כך, שהצדיק באיזה מקום שהוא, שם צריך לראות מה בא לתקן בזה המקום, וכשבא יוסף למצרים היה ברצונו להודיע שיש בורא עולם, אבל לא היה ביכולתו מחמת שהאנשים לא רצו להתחבר עמו, יען שהוא הולך במלבושי יהודים, על כן נפל בדעתו שנכון הוא שילביש עצמו כמותם ולסלסל בשערו, כדי שישא חן בעיניהם להכניס עמיהם בדברים”.

ויהי אחר הדברים האלה ותשא אשת אדוניו את עיניה אל יוסף, היא אשת זנונים הסטרא אחרא רחמנא ליצלן... שנפלה לו מחשבות... ויהי כדברה אל יוסף יום יום, שכל יום היה מתרבה המחשבות של הסטרא אחרא רחמנא ליצלן, ויהי כהיום הזה ויבוא הביתה לעשות מלאכתו, ותרגום אונקלס למבדק בכתבי חושבניה.

היינו כדרך הצדיקים שכותבים בפנקס העוונות שעושים, כדי שיהיה להם לזכרון לעשות תשובה, על כן הלך למבדק בכתבי חושבניה, לידע מאיזה חטא נמשכו לו המחשבות הללו, שלא היה לו מעולם מחשבות כאלה, ותתפשהו בנגדו, ראה שאין לו שום עון אלא מה ששינה את בגדיו בבגדי עכו"ם, ויעזוב בגדו בידה וינס ויצא החוצה, עזב מכאן ולהבא את בגדיהם וינס מהסטרא אחרא”.

נפלא לצרף לזה מה שביאר הרה"ק רבי יצחק מווארקא זי"ע מאמר חז"ל הנוכר: ”באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון”. כי בתחילה חשב יוסף שיותר טוב להתלבש כמנהג המקום, כדי שלא יתרחקו ממנו בני המקום ויוכל לקרובם לעבודת ה', אבל כאשר ראה שיש לו ניסיונות קשים: ”באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון”, שנראתה בעיניו יותר דמות דיוקנו של אביו, שהיה לבוש כיהודי ירא שמים עם פאות וזקן, שאכן כך ראוי להתלבש כדי להיבדל לגמרי מן הגוים.

יוסף ניצל מנחשים ועקרבים

ועתה בא וראה כי לימוד זה שלמד יעקב עם יוסף היה שורש לגאולת ישראל ממצרים, כמבואר במדרש (ויק"ר לב ה): ”יוסף ירד למצרים וגדר עצמו מן הערוה, ונגדרו ישראל בזכותו. אמר רבי חייא בר אבא, כדאי היה גדור ערוה בעצמו שנגאלו ישראל על ידו”. ולפי המבואר הרי מה שנתקדש יוסף במצרים, היה בכח מה שלמד עמו יעקב איך להתקדש כיהודי גם בהיותו בין גוים.

נמצינו למדים מזה כי מה שנסתובב מן השמים, שהשבטים שהיו צדיקים גמורים מכרו את יוסף למצרים, היה כדי שיוסף יסלול בכך את הדרך לכל ישראל, שיתקדשו אפילו בהיותם בין הגוים ובזכות זה נגאלו ממצרים, וזהו שאמר יוסף לאחיו (בראשית נ יט): ”ויאמר אליהם יוסף אל תיראו כי התחת אלקים אני, ואתם חשבתם עלי רעה אלקים חשבה לטובה, למען עשוה כיום הזה להחיות עם רב”.

והנה ידוע מה שכתב הרמב"ן פרשת לך לך (בראשית יב ו), כי לפני כל נס צריך לעשות פועל דמיון למטה כדי לעורר הנס מלמעלה:

”ודע כי כל גזירת עירין כאשר תצא מכח הגזירה אל פועל דמיון תהיה הגזירה מתקיימת על כל פנים, ולכן יעשו הנביאים מעשה בנבואות”.

מעתה יאיר לנו להבין מה שסיבב הקב"ה, שהשליכו השבטים את יוסף לבור אשר אין בו מים: ”אבל נחשים ועקרבים יש בו”, על פי הידוע כי ”נחשים ועקרבים” הם רמז על רשעים, כמבואר בזוהר הקדוש (פרשת כי תצא רעט.) לפרש מאמר זה: ”אבל נחשים ועקרבים יש בו... דור דרשעים מלא נחשים ועקרבים, רמאים כנחשים, ועקרבים דעקרין מלי דרבנן”.

והיות שתכלית מכירת יוסף למצרים היתה, כדי שיעמוד שם בצדקתו כנגד הנחשים והעקרבים של טומאת מצרים, ויסלול בכך את הדרך לכל ישראל שגם הם יעמדו בקדושתם, על כן בלי לדעת עשו השבטים פועל דמיון, להשליך את יוסף לבור של נחשים ועקרבים

מבואר מזה כי תכלית מצות הדלקת המנורה בשמן, היא להשפיע על ישראל שיתבדלו מן הגוים כשמן הזה שעולה על כל משקים, על כן כאשר נכנסו היוונים להיכל טמאו כל השמנים, כי כל שאיפתם היתה שיתערבו ישראל עמיהם, היפך השמן שמרמזו על התבדלות ישראל מן הגוים, אולם החשמונאים מסרו נפשם כדי להבדיל את ישראל מן היוונים, לכן עשה להם הקב"ה נס שיוכלו להדליק בשמן טהור, כדי שיוכלו להשפיע ולהאיר על ישראל להתבדל מן הגוים.

ההתבדלות של יוסף מול ההתערבות של היוונים

מעתה יאיר עינינו וישמח לבנו להבין הרמז של ה"מגלה עמוקות", כי יוס"ף בגימטריא

<div></div>	<div>הגה"ק מאוסטרובצה זי"ע: י"ד שנה למד יעקב בבית מדרשו של עבר איך להיות יהודי בין רשעים</div>
<div></div>	<div>יעקב אבינו הרגיש ברוח קדשו שהוא צריך ללמד את יוסף תורה זו איך לחיות כיהודי כשר בין גוים</div>
<div></div>	<div>החשמונאים נתלבשו בקדושתו של יוסף הצדיק, כדי להשפיע על ישראל התבדלות מטומאת היוונים</div>
<div></div>	<div>רמזו הגמרא: "באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון" - חלו"ן נוטריקון ל"ו נ'רות ח'נוכה</div>

קנ"ו כמספר **א**נטיוכ"ס וכן כמספר **מ**ל"ך יו"ן, ולפי האמור הביאור בזה, כי יוסף בקדושתו הפך את עצתם וקלקל את מחשבתם שלא יוכלו להתערב עם ישראל, כמו שלמדנו מדברי המדרש כי יוסף סלל את הדרך לכל ישראל: ”יוסף ירד למצרים וגדר עצמו מן הערוה ונגדרו ישראל בזכותו”.

בדרך זו נמשיך לבאר מה שכתב ה"מגלה עמוקות", כי בגלות יון נתעורר החטא של מכירת יוסף, וב"אמרי נועם" ו"תפארת שלמה" כתבו שעל ידי נס חנוכה היה תיקון למכירת יוסף, כי מאחר שסיבב הקב"ה מכירת יוסף למצרים, כדי שיסלול בכך את הדרך לכל ישראל שלא יתערבו עם הגוים, נמצא לפי זה כי כל פעם שאין ישראל נבדלים ח"ו לגמרי מן הגוים, הם מעוררים בכך החטא של מכירת יוסף שהרי מתברר שלא היתה שום תועלת במכירתו.

הנה כי כן זהו ביאור הענין שבגלות יון, כאשר הרבה מישראל נתערבו עם היוונים וילמדו ממעשיהם, נתעורר החטא של מכירת יוסף משום שלא למדו מיוסף להתבדל מן הגוים, אולם כאשר שבאו החשמונאים וקינאו קנאת ה' צבאות להבדיל את ישראל מן היוונים, על ידי שהתלבשו בקדושתו של יוסף הצדיק שכבר סלל את הדרך לכל ישראל במצרים, הנה בכך היה תיקון לחטא מכירת יוסף למצרים, שהרי נתברר שהיתה בזה תועלת גדולה לסלול את הדרך לכל ישראל.

ועתה בא וראה כי החשמונאים הכהנים שקינאו קנאת ה' צבאות, להבדיל את ישראל מן היוונים בבחינת השמן שעולה על כל משקים היו משבט לוי, והנה לוי המובחר שבשבטים היה לו חלק נכבד במכירת יוסף למצרים, כדי לסלול בכך את דרך ההתבדלות לכל ישראל, ולכן בחטא העגל כאשר נתערבו ישראל עם הערברב עמדו שבט לוי בקדושתם, וכן כאן בנס חנוכה זכו להילחם כנגד היוונים ולהבדיל את ישראל מהם.

סמיכות שני המאמרים של רבי תנחום

מעתה יומתק להבין הסמיכות בין שני המאמרים של רבי תנחום: ”נר של חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה... והבור ריק אין בו מים... מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו”. על פי מה שפירש רש"י הטעם שלמעלה מעשרים אמה פסולה: ”דלא שלטא בה עינא למעלה מעשרים אמה וליכא פרסומי ניסא”.

ויש להוסיף בזה תבלין לפי מה שכתב המגיד הקדוש מקוזניץ זי"ע ב"עבודת ישראל" (דרוש לחנוכה), כי על ידי ההסתכלות בנרות חנוכה אנו מתקנים הפגם בעינים, ובלשון קדשו: ”ההכנה בחנוכה על הימים הבאים אחריהם טבת ושבט שהם ימי שובבי"ם... על פי הסתכלות בנר חנוכה לראותם בלבד, לתקן כל אחד מה שפגם מעודו בראיית עינ”.

ונראה לבאר הענין שצריך לקדש את העיניים דוקא בחנוכה, כי היות שביטול קליפת יון בחנוכה היה בזכות קדושתו של יוס"ף בגימטריא **מ**ל"ך יו"ן, על כן צריך לקדש את העיניים בחנוכה כדי שנזכה להתדבק בקדושת יוסף הצדיק, שעמד בקדושתו במצרים על ידי שמירת עינים, כמבואר במדרש (ב"ר צח יח) על הכתוב (בראשית מט כב):

”בן פורת יוסף בן פורת עלי עין בנות צעדה עלי שור - את מוצא בשעה שיצא יוסף למלוך על מצרים, היו בנות מלכים מציצות עליו דרך החרכין, והיו משליכות עליו שירין וקטלין ונזמים וטבעות, כדי שיתלה עיניו ויביט בהן, אף על פי כן לא היה מביט בהן”.

וזהו ביאור סמיכות שני המאמרים: ”נר של חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה”, משום שאינו יכול להסתכל על הנרות ולקדש את העינים, ועל זה בא לפרש מדוע צריך לקדש את העינים בחנוכה: ”מאי דכתיב והבור ריק אין בו מים... מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו”.

וקשה מדוע סיבב הקב"ה שישליכו את יוסף אל בור שיש בו נחשים ועקרבים, ועל כרחק כדי לעשות בכך פועל דמיון שיסלול את הדרך לכל ישראל, שבכל הגלויות יתבדלו מכוחות הטומאה שהם בבחינת נחשים ועקרבים, הנה כי כן מטעם זה צריך שתשלוט העין בנר חנוכה כדי לקדש את העינים, ועל ידי זה נזכה להתחבר עם קדושת יוסף הצדיק להתבדל מן הגוים.

נסיים בפרפרת נאה על מאמר הגמרא: ”באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון”. לפי מה שנתבאר כי דמות דיוקנו של יעקב נראתה ליוסף, כדי להזכיר לו מה שלמד עמו י"ד שנה איך לחיות כיהודי כשר נבדל מן הגוים, ובזכות זה זכו החשמונאים להתגבר על היוונים בנס חנוכה.

והנה ידוע כי בשמונת ימי חנוכה על ידי הוספת נר אחד בכל לילה אנו מדליקים ל"ו נרות, אשר כפי שנתבאר ענין הדלקת הנרות בשמן שעולה על כל משקים, הוא רמז על ישראל שמתבדלים מן הגוים בכח קדושת יוסף שסלל את הדרך לכל ישראל. וזהו שרמזו חכמינו ז"ל: ”באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון” - חלו"ן נוטריקון ל"ו נ'רות ח'נוכה.

ובכן זהו הלקח הנשגב שאנו חייבים ללמוד מפרשת השבוע פרשת וישב, איך שיוסף הצדיק היה לבד במצרים ובכל זאת עמד בקדושתו, וגם אנחנו בכל מקום שאנו נמצאים בגלות בין הגוים, אנו חייבים להידבק בקדושת יוסף הצדיק, שלא להתחבר עם הגוים ולא ללמוד ממעשיהם, ובכך אנו עושים הכנה נפלאה לקראת שמונה ימי חנוכה, שתקנו חכמינו ז"ל על הניצחון של החשמונאים על היוונים בכח קדושתו של יוסף הצדיק.